

Med vedtagelse af nærværende lovforslag giver Folketinget efter grundlovens § 19 samtykke til, at Danmark tilslutter sig Rådets vedtagelse af forslaget til EU-rammeafgørelse.

6. Forholdet til grundloven

6.1. EU-retshjælpskonventionen samt 2001-tillægsprotokollen indeholder en række bestemmelser, der vil indebære et udvidet samarbejde mellem medlemsstaterne om retshjælp i straffesager.

Disse bestemmelser har karakter af et almindeligt mellemfolkeligt samarbejde, og deres gennemførelse i dansk ret giver således ikke andre medlemsstats myndigheder adgang til på egen hånd at udøve beføjelser på dansk territorium.

Efter Justitsministeriets opfattelse rejser Danmarks gennemførelse af EU-retshjælpskonventionen samt 2001-tillægsprotokollen derfor som udgangspunkt ikke spørgsmål i forhold til grundloven.

6.2. Som det fremgår af pkt. 3.3.4.1 og 3.3.5.1, indeholder EU-retshjælpskonventionen dog i artikel 20 en bestemmelse, der forudsætter, at en medlemsstat i et vist omfang kan foretage aflytning af telekommunikation, der finder sted i en anden medlemsstat, uden på forhånd at indhente en konkret tilladelse fra sidstnævnte stats myndigheder.

Da den pågældende bestemmelse således bl.a. omhandler andre medlemsstats mulighed for på egen hånd at foretage aflytning af personer, som befinder sig i Danmark, kan der rejses spørgsmål om forholdet til grundloven. Det skyldes, at danske myndigheder efter statsretten som udgangspunkt anses for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for det danske territorium.

Justitsministeriet har derfor overvejet, om en dansk gennemførelse af EU-retshjælpskonventionens artikel 20 vil indebære overladelse til andre stater af beføjelser, der efter grundloven tilkommer danske myndigheder, således at gennemførelsen ville forudsætte en grundlovsændring. Herom henvises til pkt. 6.3 umiddelbart nedenfor.

Forinden bemærkes det, at en anvendelse af grundlovens § 20 ikke kan komme på tale i forhold til den pågældende bestemmelse. Det skyldes, at retshjælpskonventionen omhandler samarbejde om retshjælp m.v. mellem stater, mens grundlovens § 20 angår overladelse af beføjelser til en »mellemløselig myndighed«.

6.3. Artikel 20 i EU-retshjælpskonventionen om aflytning af telekommunikation må ses på baggrund af den teknologiske udvikling, som har medført, at den enkelte stats myndigheder har visse tekniske mulighe-

der for på egen hånd at aflytte mobiltelefoner m.v., der benyttes i udlandet.

Andre stater, herunder andre medlemsstater, er således allerede i dag i stand til i visse tilfælde at aflytte personer i Danmark uden teknisk bistand fra danske myndigheder. Tilsvarende er Danmark i et vist omfang i stand til på egen hånd at aflytte f.eks. mobiltelefoner, der anvendes uden for det danske territorium.

Mens der hidtil ikke har været en nærmere international regulering af sådanne situationer, er sigtet med artikel 20 i konventionen at fastsætte en række fælles regler på området. Som nærmere beskrevet i pkt. 3.3.5.1 går disse regler bl.a. ud på, at der ved aflytninger inden for konventionens anvendelsesområde som udgangspunkt vil være pligt til at underrette den medlemsstat, hvor en aflyttet person aktuelt befinder sig. Herefter vil det være op til denne stat at afgøre, om en aflytning kan videreføres.

I en vurdering af artikel 20's forhold til grundloven må der efter Justitsministeriets opfattelse lægges vægt på bestemmelsens formål samt på karakteren og omfanget af de foranstaltninger, der er omhandlet i bestemmelsen.

Herom bemærkes følgende:

Formålet med den enkelte aflytning omfattet af artikel 20 vil være at lade de indhentede oplysninger indgå som led i efterforskningen af straffesager med særlig tilknytning til den aflyttende stat. Det kan således f.eks. dreje sig om tilfælde, hvor en mistænkt person, som bor eller opholder sig i en anden medlemsstat og dér aflyttes af de stedlige politimyndigheder, rejser ind i Danmark. I et sådant tilfælde følger det bl.a. af den pågældende bestemmelse i konventionen, at den anden stats myndigheder til brug for den fortsatte efterforskning af straffesagen er berettiget til umiddelbart at opretholde aflytningen af vedkommendes mobiltelefon m.v., efter at personen er indrejst i Danmark. Som anført vil der samtidig efter bestemmelsen være pligt til at underrette de danske myndigheder, der afgør, om aflytningen kan opretholdes.

Når andre medlemsstats myndigheder inden for rammerne af artikel 20 på egen hånd foretager aflytning af telekommunikation, der omfatter personer, som befinder sig i Danmark, sker det fra den enkelte stats eget territorium. Aflytningen sker således ved, at den enkelte stat på sit eget territorium kan opfange signaler m.v. fra f.eks. mobiltelefoner, der anvendes af personer i Danmark. Der er derfor ikke tale om, at udenlandske myndigheder i medfør af artikel 20 får nogen adgang til at være til stede på dansk territorium.

Ordningen indebærer heller ikke, at udenlandske myndigheder kan udstede retsakter med umiddelbar